

Su Yönetimi ve Kuraklıkla Mücadele Stratejileri Panel Raporu

10 Ekim 2025, İzmir

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği sürdürülebilir, kapsayıcı ve dirençli şehirler kurulmasına rehberlik ederek, uzun vadede iyi olma hâlini sağlamayı hedefliyor. Bu kapsamda, tek sağlık vizyonuna odaklanan çalışmaları üye kentler arasında yaygınlaştırmak amacıyla düzenli tematik toplantılar gerçekleştiriyor. 10-11 Ekim tarihlerinde İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin ev sahipliğinde gerçekleşen 44. Olağan Meclisin odağında su yönetimi ve kuraklık vardı.

“Su Yönetimi ve Kuraklıkla Mücadele Stratejileri” başlıklı panelin düzenlendiği toplantının açılış konuşmasını yapan İzmir Büyükşehir Belediyesi ve Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği Başkanı Dr. Cemil Tugay, su krizi ve kuraklığa değinerek dünyada varlık ve bolluk çağının artık geride kaldığını, bunu herkesin mutlaka hatırlaması gerektiğini söyledi. Yeni kavramlarla düşünme zamanının geldiğine dikkat çeken Başkan Tugay, “Suyu, toprağı, enerjiyi, gıdayı hiçbir zaman bitmeyecek varlıklar olarak kabul ettik. Oysa bugün geldiğimiz nokta çok net. Su artık bir varlık değil, kaybolmuş bir sistemin içinde geri kazanılması gereken bir değerdir. Türkiye'nin pek çok havzasında; Gediz'den Büyük Menderes'e, Orta Anadolu'dan Güneydoğu'ya su artık planların temel girdisi olmaktan çıkıyor” şeklinde konuştu.

“Barajlarımız dolmuyor, yeraltı sularımız çekiliyor”

Kentlerin büyük çoğunluğunun altyapı yenilemelerine yetişemediğini söyleyen Tugay, “Yağmur suları şehirlerden hızla uzaklaştırılıyor, gri suyun geri kazanımı ihmal ediliyor, tahsis planları kâğıt üzerinde kalıyor. Barajlarımız dolmuyor, yeraltı sularımız çekiliyor, tarımsal ve

kentsel kullanım çatışıyor. Neredeyse tüm su ve kanalizasyon idareleri yoğun çalışmalarına rağmen altyapı, kapasite artırımları, kayıp-kaçak mücadeleleri gibi temel konularda dahi işin yükü altında eziliyorlar. Gerçeklerle yüzleşmemiz gerekiyor. Geri kazanıma, toplama-tutma sistemlerine ve adil paylaşımaya dayalı bir yeni düzeni yerel yönetimlerin merkezine yerleştirmeliyiz” dedi.

"Su, 21. yüzyılın en stratejik kaynağı"

Suyun 21. yüzyılın en stratejik kaynağı olduğunu belirten Başkan Tugay, küresel ısınmaya dair bilgiler paylaştı. Sıcaklıklarla birlikte kuraklık riskinin de artacağını kaydeden Başkan Tugay, “Bizler için, kentleri sağlıklı yönetmek, kentlerin geleceğini dirençli hale getirmek de gün geçtikçe zorlu fakat zorunlu bir mesele haline geldi. Nüfusu 1 milyondan büyük 600’e yakın kentin yüzde 35’inden fazlası, 30 megakentin 9’u su kıtlığı çeken bölgelerde yer almaktadır. Büyükşehirlerin sürdürülebilir bir biçimde yönetilebilmesi için su, enerji, gıda gibi kaynaklarını bir varlık olarak görerek plan yapma alışkanlıklarını değiştirmeleri gerektiğini gösteriyor. Çünkü su artık planlamanın değişkeni değil, eksilen bir değer, bu gerçeği kabullenmeliyiz. Var olan kaynak üzerine plan kurma dönemi bitti. Artık kentlerimizin geleceğini 'yeni sistemleri yerel düzeyde uygulama' yeteneği belirleyecek. Su politikaları yalnızca boru döşemek ya da baraj yapmak değildir. Bu, kentlerin dayanıklılığını yeniden tasarlama meselesidir” dedi.

“Türkiye yarı kurak bir ülke”

Türkiye'nin yarı kurak bir ülke olduğunu kaydeden Başkan Tugay, “Türkiye topraklarının yüzde 88'i, ciddi bir çölleşme riski altında. Türkiye’de yağışların 21. yüzyılın sonuna kadar en az yüzde 30 azalması bekleniyor. Türkiye’de dahil olmak üzere Güneydoğu Avrupa’nın büyük bir kısmı farklı şiddet seviyelerinde kuraklık koşullarıyla karşı karşıya durumda” şeklinde konuştu.

Su yönetimi ve kuraklıkla mücadele konusunda ulusal ve uluslararası düzeyde yürütülen projeler ve politikalara değinen Başkan Tugay ‘Su Kanunu’ ile ilgili çalışmalara başlandığına, olumlu gelişmeler olmasına rağmen bu çalışmaların bugün hala yeraltı ve yerüstü sularımızı korumaya yetmediğini söyledi.

Açılış konuşmasında iklim kriziyle kentleşme süreçlerinin nasıl iç içe geçtiğini ve küresel gündemde neden en kritik tartışma başlıklarından biri haline geldiğini gösteren veriler paylaşıldı. Özellikle büyükşehirlerin sürdürülebilir biçimde yönetilebilmesi için su, enerji, gıda gibi kaynaklarını bir varlık olarak görerek plan yapma alışkanlıklarını değiştirmeleri gerektiğinin altı çizildi.

Birleşmiş Milletler Çölleşmeyle Mücadele Sözleşmesi için ABD Ulusal Kuraklık Azaltma Merkezi tarafından hazırlanan Rapora göre (2025), Türkiye'nin de içinde bulunduğu Akdeniz kuşağında, içme suyu kıtlığı ve ürün/mahsul kayıpları olacağı belirtildi. Başkan Tugay, artık barajlarımız dolmaması, yeraltı sularımızın çekilmesi, tarımsal ve kentsel kullanımın çatışması sorunlarına değindi. Bu yüzden geri kazanıma, toplama-tutma sistemlerine ve adil paylaşım dayalı yeni düzeni yerel yönetimlerin merkezine yerleştirmemiz gerektiğinin önemini altını çizdi. Açılış konuşması ardından panel oturumuna geçildi.

Su Yönetimi ve Kuraklıkla Mücadele Stratejileri Paneli, 10 Ekim 2025, İzmir

Saat: 16:30 – 18:00

Moderatör: Doç. Dr. Semahat Özdemir

(İYTE Şehir ve Bölge Planlama Bölümü (Emekli), SKB Danışma Kurulu Üyesi)

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği Danışma Kurulu Üyesi, Şehir Plancısı Doç. Dr. Semahat Özdemir moderatörlüğünde yapılan panelde; Prof. Dr. Yusuf Kurucu, Doç. Dr. Ufuk Özkan, ve Basınçlı Sulama Sanayicileri Derneği (BASUSAD) Genel Sekreteri Nuri Göktepe konuşmacı olarak yer aldı.

“Artık eyleme geçme zamanı”

Panel başlangıcında söz alan Doç. Dr. Semahat Özdemir, zor günlerden geçtiğimizi belirtti ve su kaynaklarının iklim krizinin en çok etkilediği kaynak olduğunu söyledi. Kuraklık sorunu olduğu kadar su kaynaklarının kirliliği ve su-hava-toprak döngüsünden su döngüsünün bozulmasının riskinin altını çizdi. Özdemir, “Artık eyleme geçme zamanı. Her bir kamu yönetimi, insanlık ve doğa adına eylemlerini planlamalı, stratejiler geliştirmeli, aktör

belirlemeli, bütçelerini belirlemeli” dedi ve eyleme geçmek için stratejiler geliştirilmesi, aktörlerin belirlenmesi, bütçe ve finansman modelleri oluşturulması ve halkla birlikte denetlemesi gerektiğini belirtti. Ardından sözü konuşmacılara bıraktı.

“Damlama sulamayı teşvik etmek zorundayız”

Prof. Dr. Yusuf Kurucu – SKB Danışma Kurulu, Ege Üniversitesi Toprak Bilimi ve Bitki Besleme Bölümü (Emekli)

Tarımsal kuraklık konusunda bir sunum yapan Prof. Dr. Yusuf Kurucu, vahşi sulamanın zararlarına değinerek, “Sulamayı öğretmemiz lazım. Eğer suyu homojen şekilde araziye yayabiliyorsak sulama olmuştur. Bir taraf göllendirme diğer taraf kuru kaldıysa bu şekilde olmaz. Damlama sulamayı teşvik etmek zorundayız. Bunu öğretmek zorundayız” şeklinde konuştu. Kurucu, ayrıca tarım ve hayvancılıkta kullanılan su oranlarını anlattı, kalan suyun da kirletilmeden kullanılması gerektiğini vurguladı ve suyu yönetmenin kenti yönetmek demek olduğunu altını çizdi.

Prof. Dr. Yusuf Kurucu’nun sunumunda aşağıdaki konular öne çıktı:

- Suya göre tarım yapılması gerekliliği ve vahşi sulama sorunu
- Sanayi yer seçimi ve kirletici sorunu
- Özellikle biyogaz atıkları ve nitrat kirliliği sorunu
- Temel içme suyu kaynağının yer altı suları olduğu bu dönemde suyu kirletmeden kullanmanın temel strateji olması gerekliliği
- Yaprağı yenen bitkilerde kullanılan suyun gıda sağlığına uygun olması gerekliliği
- Akıllı sera uygulamaları; Sasalı – İzmir örneği

- Toprakları tuzluluktan korumak için yüksek sırta dikim ve yüzey altı damlama sulama yapılması
- Su tüketici yem bitkileri üretimi yerine sürü hayvancılığı ve meraya dönüş teşvik edilmesi
- Değişen iklim koşullarına uygun ürün deseni planlaması yapılması

Kurucu, azalan suyumuzu kirlenmeden kullanmanın en temel stratejimiz olması gerektiğini söyledi. İklim değişikliğine uyum sürecinde tarımsal üretimin kesintiye uğramaması için akıllı sera uygulamalarının yaygınlaşması gerektiğini belirtti ve Sasalı-İzmir’de bulunan akıllı sera uygulamasını farkındalık için önemli bir adım olarak nitelendirdi. Özellikle meyvecilikte tuzlu taban suyundan korunmak için delta ovalarında yüksek sırta dikim modelinin yaygınlaştırılmasını önerdi.

Çok su tüketen mısır, yonca, pancar vb. temel yem bitkileri üretilemez duruma geleceğini söyleyerek, sürü hayvancılığı ve meralara dönüşün teşvik edilmesi gerektiğini ve değişen iklim koşullarına uyum için geleceğin ürün deseni planlaması yapılması gerektiğini belirtti. Ardından sözü Dr. Ufuk Özkan aldı.

“Radikal kararlar vermeliyiz”

Dr. Ufuk Özkan – İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Orman Mühendisliği Bölümü

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi (İKÇÜ) Orman Mühendisliği Bölümü öğretim üyesi Dr. Ufuk Özkan, nüfus artışı, kentleşme, iklim değişikliği ve su yönetimi konularına odaklandığı sunumunda İzmir özelinde değerlendirmelerde bulundu. Kırsal üzerindeki kentleşme baskısını

dengelemek için tarım ve açık alan koruma politikalarının güçlendirilmesi gerektiğinin altını çizdi; doğa-temelli çözümler ve ekolojik dere restorasyonlarından örnekler verdi.

Özkan, “Bu sorunla başa çıkmak, mücadele etmek için politika üreticilerinin bizleri burada dinliyor olması gerçekten sevindirici. Sahip olduğumuz tüm durumlara üreteceğimiz çözüm önerileri olmalı, radikal kararlar vermeliyiz. Çünkü artık alıştığımız bir dünya düzeninde değiliz” şeklinde konuştu.

Bugüne kadar ürettiğimiz tüm stratejilerin var olan bir kaynağın yönetimi ve paylaşılması üzerine olduğunun; ancak bugünden itibaren yapmamız gerekenin, varlığı giderek azalan ve yok olma tehlikesi altında olan bir kaynağın geleceği üzerine strateji üretmek olduğunun altını çizdi.

Dr. Ufuk Özkan’ın sunumunda aşağıdaki konular öne çıktı:

- Uyum, direnç için doğa-temelli çözümler, ekolojik restorasyon
- Kentleşme baskısını dengelemek için tarım ve açık alan koruma politikaları
- Mavi-Yeşil altyapı çözümleri;
 - Yeşil çatılar ve yağmur bahçeleri
 - Rekreatif alanlar (kent parkları, yeşil koridorlar, dere kıyısı ekosistemler)
 - Kentsel ısı adası etkisini azaltan çözümler (kent ormanları, serinletici havuzlar, yeşil duvar)
 - Ekosistem sağlığı ve biyoçeşitlilik (sulak alanların korunması, yeşil koridorlar)
 - Yağmur suyu hasadı
 - Karbon yönetimi (karbon depolama, fosil yakıt üretimini azaltma)

Özkan, kentlerin mavi-yeşil altyapıya dayalı stratejik bir dönüşüm sürecine girmesinin ulusal ve uluslararası düzeyde örnek bir model teşkil edebileceğini belirtti. Ardından sözü Nuri Göktepe aldı.

“İsrafı azaltmamız lazım”

Nuri Göktepe – BASUSAD Genel Sekreteri, TTGB Üyesi

Su israfına değinen ve yapılan yanlışları anlatan Basınçlı Sulama Sanayicileri Derneği (BASUSAD) Genel Sekreteri Nuri Göktepe ise, “Ülkemizde yıllık 57 milyar metreküp su kullanılıyor. Ülkemizde kullandığımız suyun yaklaşık yarısı yeraltı suyundan. Yeraltı suyu, stratejik kaynak olması gerekirken vahşice sömürüyoruz. Birçok uzamana göre yılda 25 milyar metreküp suyu israf ediyoruz. Atatürk Barajı'nın yıllık akıttığı su miktarı 26 milyar metreküp. Bu kadar suyu israf ediyoruz ve her yıl tekrarlıyoruz. Biz hep havuza giren suyu artırmaya çalışıyoruz. İsrafı ve kaçağı azaltmamız lazım” dedi.

Yurt genelinde sayıları yüz bini bulan kuyular ruhsatsız olarak faaliyette olup aslında stratejik bir kaynak olarak saklanması gereken yer altı suyu vahşice sömürdüğünün altını çizen Göktepe, bunun önüne geçmek için derinkuyuların envanterinin çıkarılarak kayıt altına alınması gerektiğini belirtti.

Göktepe, “Kuyulara sayaç takılmalı, çiftçiye bitki su ihtiyacı kadar su ücretsiz verilmeli ve sayaç otomatik olarak kapanmalıdır. Su ticareti engellenmelidir. Yeraltı su seviyesi izlenmelidir. Yer altı suyu kullanımının denetlenmesi için İl Su Kurulunda Valiliğın koordinasyonu talep edilmelidir” dedi.

Nuri Göktepe'nin sunumunda aşağıdaki konular öne çıktı:

- Toplam su tüketiminin %40'ının sağlandığı yer altı suyunun stratejik rezerv olarak korunması gerekliliği
- Ruhsatsız kuyular ve kaçak sulamanın engellenmesi gerekliliği

- Açık sulama sistemlerinde yaşanan su kayıplarını engellemek için kapalı sulama sistemlerine geçilmesi gerekliliği
- Teknoloji destekli katılımcı yönetim modeli, akıllı kapalı sistem altyapıları ve kooperatifler
- Yeraltı su seviyesinin takibi, derinkuyu envanteri ve kuyulara sayaç takılması
- Su ticaretinin engellenmesi
- Havza Su Yönetim Protokolleri
- Kırsal ve ormana kıyısı mahallelerde yağmur hasadı ve orman yangınlarına karşı küçük göletler oluşturulması

Göktepe, ortak kullanılan yeraltı suyu akiferlerinin yönetimi için DSİ ve ilgili büyükşehir belediyesi (SUKİ) arasında yasal olarak bağlayıcı "Havza Su Yönetim Protokolleri" oluşturulması ve akıllı kapalı sistem altyapıların geliştirilerek kooperatiflere devredilmesi gerektiğinin altını çizdi.

“Yerel yönetimler ne yapabilir?”

Panel ardından soru-cevap ve katkı kısmında söz alan belediye başkanları, meclis üyeleri ve koordinatörler kendi kentlerinden konuya dair örnekler vererek konunun önemi konusunda ortaklaştılar. Burada, su kaynaklarını korumak için yapılması gereken bir diğer önemli eylemin ormanlarımızı kaybetmemek olduğu vurgulandı. Eskiden tarıma dayalı hayvancılık yapılırken şimdi hayvancılığa dayalı (yem bitkileri odaklı) tarım yapılmasının sorun olduğu vurgulandı.

Ardından katılımcılara Mentimeter programı aracılığıyla “su yönetimi denince akıllarına gelen kelimeler” soruldu. Öne çıkan kelimeler; kuraklık, tasarruf, hayat, gelecek, yaşam, afet, eylem ve iklim krizi oldu.

